

Neuvottelukunta
Jarmo Lehtinen

28.5.2010

SÄTEILYTURVAKESKUKSEN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS

Aika Maanantai 24.5.2010 kello 15–18:15

Paikka STUKin saunakabinetti

Läsnä Osmo Soininvaara (pj.), Hannu Kuikka, Merja Kuusisto, Mauno Paavola, Terttu Vartiainen. STUKista: Jukka Laaksonen, Sisko Salomaa, Jarmo Lehtinen (siht.).

1. STUKin viestintä

Kokouksen teemana oli viestintä. STUKin viestintäpäällikkö esitteli viestinnän periaatteita, tuoreita toimittaja- ja kansalaistutkimuksia sekä toimittajille tarkoitettua Säteilyn salat -kurssia.

Kaikilla STUKin työntekijöillä on oikeus ja velvollisuus viestiä omasta tehtäväalueestaan. Mediakontakteja ei ole keskitetty tietyille asiantuntijoille. Tämä on hyvin sopusoinnussa valtion organisaatioita koskevien säädösten kanssa, mutta todettiin, että käytäntö aiheuttaa haasteita viestinnän yhtenäisyydelle. Jotta STUKin viestintä pysyisi johdonmukaisena, viestien yhtenäisyyttä pitää tarvittaessa parantaa sopimalla avainviesteistä ja edistämällä asiantuntijoiden välistä yhteydenpitoa.

STUK julkaisi vuonna 2009 yhteensä 55 tiedotetta. Määrä on huomattavasti tavallista suurempi. Tiedotustarvetta lisäsivät Olkiluodon kolmosreaktorin rakennushankkeeseen liittynyt suuri kiinnostus ja kolme uutta ydinvoimalaitoshanketta, joista kaksi on edennyt eduskunnan päätettäväksi. Tiedotteista peräti 21 liittyi ydinturvallisuuteen. Tutkimusta koskevia tiedotteita oli yhteensä 13.

Keskustelussa todettiin, että kansalaiset eivät kovin hyvin tunne STUKin tehtäviä. Viestiä asiasta on myös vaikea saada mediassa läpi, koska media keskittyy uutisiin ja tiedotteissa pitää ottaa huomioon median uutiskynnys. Sen vuoksi on syytä viestiä STUKin toimintaan liittyvistä asioista muutenkin kuin vain tiedotteilla. Avainasemassa ovat internetsivut. Esimerkiksi jo toteutettu ydintapahtumille varattu sivu on oikeanlainen ratkaisu, koska sinne voidaan laittaa myös sellaisia tapahtumia, jotka eivät ylitä uutiskynnystä.

Vuodenvaihteessa tehty median näkemyksiä STUKin viestinnästä selvittänyt tutkimus osoitti, että yleinen mielikuva STUKista on kunnossa ja STUKia pidetään luotettavana ja asiantuntevana organisaationa. Tulokset olivat yleisesti varsin hyviä.

Tutkimuksen mukaan kehittämistä olisi eniten tunnettuuden parantamisessa paikallisessa ja alueellisessa mediassa sekä vuorovaikutteisuuden kehittämisessä. STUKin toiminta on keskittynyt suurelta osin Helsinkiin, paikallista läsnäoloa on vain ydinvoimalaitospaikkakunnilla ja Rovaniemellä, joten paikallisen tunnettuuden lisääminen on vaikeaa. Todettiin, että esimerkiksi radontalkoiden ja uraanin etsintään liittyvien kansalais- ja mediatilaisuuksien yhteydessä on mahdollista luoda kontakteja muidenkin paikkakuntien mediaan.

Vuorovaikutteisuuden kehittäminen on vaikeaa monesta syystä. Esimerkiksi voimakas läsnäolo sosiaalisessa mediassa vaatii paljon resursseja ja voi aiheuttaa ongelmia myös

Neuvottelukunta
Jarmo Lehtinen

siksi, että ei ole suotavaa, että viranomaisen sivuilta löytyy palautteen joukosta esimerkiksi halventavia tai muuten epäsopivia viestejä.

Kokouksessa ideoitiin, että sosiaalisessa mediassa, esimerkiksi Facebookissa, voisi esiintyä tietyn teeman yhteydessä määrääjän, jolloin tilanne voitaisiin hallita. Esimerkiksi radonmittauskauden alussa voisi käyttää Facebookia hyväksi. Yleisesti todettiin, että STUK on edennyt varsin hitaasti sosiaalisten medioiden mahdollisuuksien hyödyntäjänä.

Mediatutkimuksen varsin hyvistä tuloksista ansio kuuluu koko organisaatiolle, sillä viestintä ei voi onnistua ilman hyvää yhteistyötä tiedotusyksikön ja muun organisaation välillä. Koko organisaation pitää olla sitoutunut viestintään.

STUKin tutkimustuloksen taustalta löytyviä syitä voivat olla iso panostus mediakoulutukseen sekä toimittajille tarkoitettu säteilykurssi. Mediakoulutuksen STUKissa on saanut vuosina 2004–2009 noin 80 henkilöä. Monipäiväinen ja maksullinen toimittajien säteilykurssi on järjestetty vuodesta 2004 alkaen viisi kertaa ja sen on käynyt noin 80 toimittajaa. Lisäksi on pidetty osanottajien pyynnöstä kertauskurssit niinä kahtena vuonna, jolloin ei ole ollut varsinaista kurssia. Palaute kurssista on ollut hyvin positiivista.

Niin ikään vuodenvaihteessa tehty kansalaistutkimus antoi Taloustutkimuksen asiantuntijan tulkinnan mukaan varsin odotettavissa olevan tuloksen. Kysymykset eivät suoraan koskeneet STUKia, vaan kansalaisten käsityksiä STUKin vastualueisiin kuuluvista asioista. Kriittisten määrä oli yleensä korkeintaan neljäsosa vastanneista, mikä tämän tyyppisessä tutkimuksessa tarkoittaa varsin hyvää tulosta. Kriittisten määrä ylitti neljäsosan, kun kysyttiin UV-asioiden, valmiuden ja ydinjätteiden hoidossa onnistumista.

2. Ajankohtaisia asioita STUKin toimialalta

Edellisessä kokouksessa käsiteltiin laajasti valtion tuottavuusohjelmaa ja STUKin asemaa ja haasteita ohjelmaan liittyen. Tällä kertaa päivitettiin tilannetta ja sovittiin esimerkiksi siitä, että yhteydenpitoa ohjelmasta päättäviin tahoihin jatketaan.

Pääjohtaja Jukka Laaksonen totesi, että päättäjien keskuudessa vallitsee varsin suuri yksimielisyys siitä, että STUKin säteilyturvallisuuteen liittyviä tehtäviä ei voida karsia. Tämä näkemys ei kuitenkaan ainakaan vielä ole näkynyt siinä, millaisia henkilöstövähennyksiä STUKilta odotetaan.

Tuottavuusohjelman ensimmäisestä kierroksesta STUK on selvinnyt ulkoistamalla tiettyjä palvelutehtäviä. Tässä yhteydessä osa työntekijöitä on pystytty sijoittamaan uudelleen joko STUKista vapautuneisiin muihin tehtäviin tai muihin valtion organisaatioihin, mutta asiasta ei ole selvitty ilman irtisanomisia. Prosessi on ollut kivulias ja se on heikentänyt työilmapiiriä.

Jos tuottavuusohjelman toiseen kierrokseen ei saada muutoksia STUKia koskeviin vähennystavoitteisiin, jouduttaisiin henkilöstön vähennystalkoissa puuttumaan myös STUKin substanssiosaamiseen, millä olisi välittömiä vaikutuksia STUKin kykyyn huolehtia sille annetuista tehtävistä.

Neuvottelukunta
Jarmo Lehtinen

Ongelmia STUKille aiheuttaa myös opetusministeriön voimakkaasti ajama hanke, jossa STUKin ja kaikkien muidenkin sektoritutkimuslaitoksiksi kutsuttujen organisaatioiden tutkimustoimintoja on pyritty siirtämään yliopistoille. Neuvottelukunnan mielestä tutkimuksen avulla organisaatiot pystyvät ylläpitämään asiantuntemustaan, ja tutkimuksen siirtäminen muualle johtaisi siihen, että organisaatioiden substanssiasiantuntemus rupeaisi vähitellen heikkenemään. STUKin kohdalla oman tutkimuksen merkitystä korostaa myös mahdollisuus siirtää henkilöstö poikkeavassa säteilytilanteessa nopeasti ympäristön säteilytilanteen kartoittamiseen ja muuhun asiantuntijatyöhön. Ilman tätä mahdollisuutta ei kansalaisten turvallisuudesta huolehtimista (tilannearvioita ja neuvontaa) pystyttäisi Suomessa järjestämään.

Laaksonen esitteli neuvottelukunnalle myös Olkiluoto kolmosen rakentamistilannetta ja uusien ydinvoimalaitoshankkeiden tilannetta. Erityisiä haasteita STUKille aiheuttaa se, että Suomeen voi tulla uusi ydinvoimalaitospaikkakunta, jos eduskunta hyväksyy Fennovoiman hankkeen.